

Демократичната ОПОЗИЦИЯ

ВЪВ Венесуела

лауреат на наградата „Сахаров“ за 2017 г.

От 1988 г. насам Европейският парламент присъжда наградата „Сахаров“ за свобода на мисълта на личности или организации, които са дали изключителен принос в борбата за правата на човека.

Демократичната опозиция във Венесуела

Демократичната опозиция във Венесуела: Национално събрание (Хулио Борхес) и всички политически затворници от списъка на „Foro Penal Venezolano“, представлявани от Леополдо Лопес, Антонио Ледесма, Даниел Себайос, Йон Гойкоечеа, Лорент Сале, Алфредо Рамос и Андреа Гонзалес

През последните няколко години Венесуела се намира в състояние на политическа криза. Управляващата партия непрекъснато ограничава принципите на правовата държава и на конституционния ред, а през март 2017 г. Върховният съд отне законодателните правомощия на демократично избраното Национално събрание. Хулио Борхес, председателят на Националното събрание, обобщил положението във Венесуела по следния начин: „Във Венесуела конфронтацията не е само политическа. Това е жизненоважна конфронтация на различни ценности.“

Междувременно броят на политическите затворници възлиза на над 600 по данни от последния доклад на „Foro Penal Venezolano“ (Венесуелския наказателен форум), известна венесуелска организация за права на човека, която предоставя правна помощ pro bono (безплатно) на лица с ограничени икономически ресурси, за които се предполага, че могат да бъдат задържани, подложени на изтезания или произволно насилие по време на протести. Списъкът на политическите затворници

включва известните опозиционни лидери Леополдо Лопес, Антонио Ледесма, Даниел Себайос, Йон Гойкоечеа, Лорент Сале, Алфредо Рамос и Андреа Гонзалес.

За венесуелския опозиционен лидер Леополдо Лопес, който от повече от три години се намира в затвора, през юли 2017 г. е издадена временна мярка домашен арест, но през август 2017 г. той отново е върнат в затвора. Друг известен опозиционен политик, бившият кмет на Каракас Антонио Ледесма е под домашен арест от 2015 г. насам, а бившите кметове на Ирибарен и на Сан Кристобал, Алфредо Рамос и Даниел Себайос, както и студентският активист Лорент Сале също са лишени от свобода. Сред политическите затворници са двама испански граждани, Андреа Гонзалес и Йон Гойкоечеа.

От началото на 2017 г. са убити повече от 130 членове на опозицията, а над 500 души са произволно хвърлени в затвора.

Андрей Сахаров

Андрей Сахаров (1921—1989 г.) е известен физик, активист за правата на човека, дисидент и защитник на реформите в СССР. Пионер в ядрената физика и създател на съветската водородна бомба, на 32-годишна възраст Андрей Сахаров става пълноправен член на Съветската академия на науките. Към края на 50-те години на XX век обаче той изразява нарастваща загриженост относно последствията от ядрените опити, както и от политическите и моралните последици от своята работа, които биха могли да доведат до огромен брой човешки жертви. През 60-те години на XX век Сахаров се обявява против надпреварата в ядреното въоръжаване, в резултат на което е отстранен от всички секретни военни изследвания и лишен от привилегиите си.

През 1970 г. той става един от учредителите на Комитета по правата на човека в СССР и застъпник за правата на човека и жертвите на политически съдебни процеси. През 1972 г. се жени за Елена Бонер, също активистка за правата на човека. Въпреки нарастващия натиск от страна на правителството Сахаров не само се бори за освобождаването на дисиденти в страната си, но също така се превръща

в един от най-смелите критици на съветския режим, като въплъщава похода срещу неспазването на основните права. По думите на Нобеловия комитет, който му връчва наградата за мир през 1975 г., той е „говорител на съвестта на човечеството“. Не получава разрешение да получи лично Нобеловата си награда, но нито репресивните мерки, нито заточението са в състояние да пречупят съпротивата му.

През 1980 г. Андрей Сахаров е заточен в затворения за чужденци град Горки, след като протестира публично срещу съветската военна намеса в Афганистан през 1979 г. Докато е в заточение, той е под непрекъснато наблюдение от страна на полицията. Като признание за дългогодишната му ангажираност с правата на човека през 1988 г. Европейският парламент учреди награда, която носи неговото име. По думите на Жан-Франсоа Денио, който е начело на инициативата, Сахаров е „европейски гражданин, който е олицетворение на свободата на мисълта и на изразяване и който е решил — по убеждение и по съвест — да отхвърли всички материални изгоди и всички почести, които му се предлагат“.

Наградата „Сахаров“

за свобода на мисълта, връчена за първи път през 1988 г. на Нелсън Мандела и Анатолий Марченко, е най-високото отличие, присъждано от Европейския съюз за труд в областта на правата на човека. Тя е жест на признание за лица, групи и организации, които имат изключителен принос за защитата на свободата на мисълта. Чрез нея и чрез свързаната с нея мрежа ЕС оказва подкрепа на лауреатите — дава им повече решимост и сила в усилията за отстояване на техните каузи.

До момента наградата е връчвана на дисиденти, политически лидери, журналисти, адвокати, активисти на гражданското общество, писатели, майки, съпруги, лидери на малцинства, една антитерористична група, активисти за мир, един борец срещу изтезанията, един карикатурист, затворници, излежаващи дългогодишни присъди поради убежденията си, един режисьор, на ООН като организация, и дори на едно дете, което се бори за правото на образование. Това е награда преди всичко за свободата на изразяване, правата на малцинствата, зачитането на международното

право, развитието на демокрацията и прилагането на принципите на правовата държава.

Наградата „Сахаров“ и премия от 50 000 евро се връчват на официално пленарно заседание на ЕП в Страсбург в края на всяка година. Всяка от политическите групи в Парламента може да номинира кандидати; това право имат и отделните членове на ЕП (изисква се подкрепата на най-малко 40 членове на ЕП за всеки кандидат). Номинираните кандидати се представят на съвместно заседание на комисията по външни работи, комисията по развитие и подкомисията по правата на човека, като членовете на пълния състав на комисията гласуват за трима финалисти. Носителят или носителите на наградата „Сахаров“ се избират от Председателския съвет — орган на ЕП под ръководството на председателя, включващ лидерите на всички парламентарно представени политически групи, което превръща избора на лауреатите в един наистина европейски избор.

Лауреатите

- 2017 г.** Демократичната опозиция
във Венесуела
- 2016 г.** Надя Мурад
и Ламия Ажи Башар
- 2015 г.** Раиф Бадауи
- 2014 г.** Денис Муквеге
- 2013 г.** Малала Юсуфзай
- 2012 г.** Насрин Сотудех
и Джафар Панахи
- 2011 г.** Арабска пролет:
Мохамед Буазизи, Али Ферзат,
Асмаа Махфуз, Ахмед Ел Сенуси
и Разан Зейтуне
- 2010 г.** Гилермо Фариняс
- 2009 г.** „Мемориал“
- 2008 г.** Ху Джия
- 2007 г.** Сали Махмуд Мохамед Осман
- 2006 г.** Александър Милинкевич
- 2005 г.** „Дами в бяло“, Хаува Ибрахим,
„Репортери без граници“
- 2004 г.** Асоциацията на журналистите
в Беларус
- 2003 г.** Генералният секретар на ООН
Кофи Анан и всички служители
на ООН
- 2002 г.** Освалдо Хосе Пая Сардиняс
- 2001 г.** Изат Газауи,
Нурит Пелед-Елханан,
Дон Закариаш Камуеньо
- 2000 г.** ¡BASTA YA! („БАСТА Я!“)
- 1999 г.** Шанана Гужмау
- 1998 г.** Ибрахим Ругова
- 1997 г.** Салима Гезали
- 1996 г.** Вей Цзиншен
- 1995 г.** Лейла Зана
- 1994 г.** Таслима Насрин
- 1993 г.** „Ослободжение“
- 1992 г.** „Майките от „Пласа де Майо“
- 1991 г.** Адем Демачи
- 1990 г.** Аун Сан Су Чи
- 1989 г.** Александър Дубчек
- 1988 г.** Нелсън Холилала Мандела,
Анатолий Марченко

Андрей Сахаров със съпругата си Елена Бонер
© Yury Rost

Снимка на корицата
© EC 2017 г. — EP/AP Images/Ariana Cubillos

Print:
ISBN 978-92-846-1871-2
doi:10.2861/0061
QA-06-17-130-BG-C

PDF:
ISBN 978-92-846-1889-7
doi:10.2861/000345
QA-06-17-130-BG-N

europarl.europa.eu/sakharov
#наградаСахаров